

تاثیر الگوی پیشرفت بر تامین امنیت غذایی

دانش آموخته دکتری اقتصاد کشاورزی دانشگاه زابل گفت: دستیابی به الگوی مناسب پیشرفت در زمینه تامین امنیت غذایی، اهمیت ویژه‌ای برای بهبود معیشت و سلامت مردم و همچنین حفظ تمدن و استقلال کشور دارد.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از ایسنا، سمیرا امیرزاده در یادداشتی به تبیین شرایط سلامت و امنیت غذایی در سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت پرداخت.

مشروح این یادداشت به شرح زیر است:

«تأمین سلامت و امنیت غذایی یکی از پایه‌های اصلی برای پیشرفت در هر کشور محسوب می‌شود. در کشور ما نیز با توجه به شرایط خاص اقلیمی، آموزه‌های دینی و مفاد بسیاری از احادیث و روایات و نیز تأکیده‌های خاص حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری به کشاورزی را از اهم امور و هدایت و اجرای آن را از پایه‌های اصلی توسعه اقتصادی و مورد نیاز برای پیشرفت در سایر بخش‌ها و پایه‌های مهم برای حفظ استقلال کشور تلقی کرده‌اند از این رو در هر نوع طراحی برای پیشرفتی باید موارد مذکور از جایگاه بسیار ویژه برخوردار باشند.

دستیابی به الگوی مناسب پیشرفت در زمینه تامین امنیت غذایی، اهمیت ویژه‌ای برای بهبود معیشت و سلامت مردم و همچنین حفظ تمدن و استقلال کشور دارد. از طرفی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یک برنامه راهبردی و کلان برای حرکت از وضع موجود به سمت وضع مطلوب و در واقع مجموعه‌ای نظام‌مند از اصول، قواعد، قوانین و راهبردهایی است که در ساختاری مطلوب در تعامل بر یکدیگر هستند، بدین ترتیب با توجه به اهمیت این موضوع، در تدابیر سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (تأمین امنیت و ایمنی غذایی با تأکید بر تولید داخلی، ترویج تغذیه سالم و حلال، ممنوعیت تولید و واردات محصولات تراریخت بدون مجوز سلامت و ایمنی زیستی، اصلاح الگوی تولید و توزیع و مصرف مواد غذایی و محصولات کشاورزی و دامی و آبی، و برقراری سازوکارهای نظارتی مورد نیاز) به آن اشاره شده است.

چرا که رشد جمعیت و کاهش ظرفیت‌های زیستمحیطی طبیعت برای تولید مواد غذایی، امروزه دستیابی به امنیت غذایی بسیار دشوارتر از دهه‌های پیش است. برای رفع این بحران، نقش پایداری کشاورزی در تأمین امنیت غذایی ضرورت پیدا می‌کند به طوری که کشاورزی پایدار ضمن مدیریت صحیح و استفاده از منابع کشاورزی برای تأمین نیازهای غذایی بشر، کیفیت محیط زیست و ذخایر منابع طبیعی را افزایش می‌دهد و در حفظ و مراقبت از منابع برای نسل‌های آینده نیز کوشش می‌کند.

ضرورت این موضوع در ایران بیشتر است، از این رو، در این مطالعه بررسی اثر پایداری کشاورزی بر امنیت غذایی خانوارهای شهری و روستایی در ۳۰ استان ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۴ پرداخته شده است.

بدین منظور ابتدا سطح کلی پایداری کشاورزی با استفاده از یک شاخص ترکیبی پایداری کشاورزی (ICSA) و وزندهی سنج‌ها بر اساس روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) محاسبه گردید.

از شاخص کلی امنیت غذایی خانوار (AHFSI) برای تعیین وضعیت امنیت غذایی خانوارهای شهری و روستایی استفاده شد. در نهایت با استفاده از مدل فضایی مختلط خودرگرسیون (SAR) با داده‌های پنلی، میزان اثرگذاری پایداری کشاورزی بر امنیت غذایی در کنار سایر عوامل مؤثر مورد بررسی قرار گرفت. نتایج شاخص ترکیبی پایداری در ایران نشان داد این شاخص با میانگین ۵۲۱/۰، در سطح متوسط پایداری قرار دارد. استان‌های فارس، خراسان رضوی و آذربایجان شرقی بهترین وضعیت پایداری و استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و هرمزگان ضعیف‌ترین پایداری کشاورزی را به خود اختصاص داده‌اند.

میانگین وضعیت شاخص امنیت غذایی خانوار شهری و روستایی در ایران به ترتیب برابر با ۹۲/۸۹ و ۱۵/۸۷ است که نشان‌دهنده بهبود شاخص امنیت غذایی است. استان‌های تهران، قزوین، فارس، خراسان‌رضوی، گیلان و آذربایجان شرقی وضعیت امنیت غذایی بالاتری و استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، هرمزگان و بوشهر در وضعیت امنیت غذایی پایینی نسبت به سایر استان‌های کشور قرار دارند. نهایتاً نتایج مدل فضایی (SAR) نشان داد اثرات سرریزهای فضایی پایداری کشاورزی بر شاخص امنیت غذایی خانوارها مثبت و معنی‌دار است. از این رو، لازم است متولیان بخش کشاورزی با سرمایه‌گذاری بر روی زیرساخت‌های تولید مانند بذر، کود (مصرف بهینه کود و سموم شیمیایی در سطح مزارع)، شناسایی گونه‌های گیاهی سازگار با هر منطقه در جهت افزایش شاخص تنوع زراعی، مدیریت بهینه منابع آب کشاورزی و روش‌های مناسب کشاورزی اقدامات خود را به سمت افزایش تولید پایدار که مقدمه‌ای برای استقرار امنیت غذایی پایدار است، پیش ببرند.